

НА

4

Ю на

Сковородіанка

А-А Вчитись ходити. rtf

Вчитись

ходити говорити
здатися (халерши дхери голки) – нічого не робити.
читати писати.
малювати на дошці карикатурне обличчя суєдию парії – ржати
формалізувати абстрагувати.
не моргнувши й оком – брехати.
дивитись у вічі, цілувати у губи.
бути в зуби.

Вчитись

бути тут (одночасно) там.
бути ще раз.
добути освіту (позніше) корито.
добути прихильність своєї кобти.
забути цитати. забути всі дати.
забути як звати
тебе, мене, всіх.
не бути собою. не бути тобою.
небу ти.

і: ще раз

вчитись

San. Say

Від «Співредакції» коротко

1. привіт, прочитальники! (після літа)
2. нас підтримують : Адміністрація НаУКМА, Спудейське Братство НаУКМА, інші та E.J.N Free Media Fund.
3. відступаючи перед обуренням численних читачок, відновлюємо природний баланс і нарікаємо цей номер у жіночому роді (понсе, в Сковороди були і прихильниці)
4. сподіваємося на плідну співпрацю з плідними творчими людьми та спонсорами і цього року.

Олександр Корж. Оптимізми С.2
Володимир Житник. Дев'ять свічок горить
Ганна Ососкова. Адам і Єва С.5
Валентина Колесник. Лови на метеликів у дірявий сачок С.6
(дещо про «Лоліту» Набокова)

Олександр Корж

«ОПТИМІЗМИ»

Тексти з «Могили»

*Це завжди так приємно - знаходити в небі нову зірку,
в натовпі - небуденність, непересічність, а серед всіх тих,
"хто пише" - того, хто, можливо, напише щось путнє.
Вважаємо, що Олександр (ФГСН-1) належить до цих
останніх; і хоча у його віршах при великому бажанні можна
нашукати більших та менших суто технічних огріхів, проте,
погодьтеся, - сторінки "ЮСа" збагатилися ще однією
оригінальністю.*

Спілими полуницями,
вічним бажанням кращого
плащ його пахне, і птицями,
птицями пахне плащ його

кольору світу ніжного
(їж його, мов морозиво).
Отже, ласкаво просимо,
панство, до неба нижнього!

Мій оптимізм то корабель,
я сам у вигляді монети
тимпаню наче. Сонце, де ти?
Знайди мене за шаром стель.

Не повертати дві прикмети.
Поволі сохне акварель.
Чи знаєш ти, що ми поети?
А світ – готель,

де павутиння й хробаки
знавці снування навпаки.

Все дуже просто на словах.
Здається, просто бути богом
(я маю меч і чисту тогу,
я поки вітром не пропах).

Закінчилося свято на славу зими,
ти не віриш нікому, що ти не один,
за стіною хтось біга, то, певне, вони
так рятуються там від холодних
краплин.

Заважають дрімати сторонні тіла,
поважаючи страх до майбутніх ідей,
коли ніч розкладає на шкірі вола
купи золота й срібла для інших людей.

Там, де ходять на прощу адепти води,
і старіються парами зерна життя,
ти лежиш і чекаєш легкої ходи
випадкової гості сумного злиття.

Нас тримають стовпи кривотесані,
які надають обачності,
обабіч крокуючи, бачимо
дороги, протерті колесами.

Насподі лежать метелики,
хвилясті травневі вогники,
і світять долоньки-човники
у наших імен переліки.

Допий мою пам'ять кавою,
тримай мої сни у кошику,
пробий мою спину воскову
травою з очей іржавою.

Є зимний світ і дивиний дім,
червоний дим тече у нім.

Сиві вогні загорілися стиха.
Сиві вогні на намисті червоному неба.
Тиша. І тихо лише намальовано сонцем
Дорогу до тебе.

Хвилі об човен, як люди об колесо часу,
Квіти об човен, як бджоли, наповнені меду.
Там, де вітрило ніколи не злучиться
з морем,

Звідтам до тебе.

Чую, так буде за мріями сивого вітру.
Знаю, ти жиєш на пагорбі сивого диму.
Піна, принесена довгими хвилями часу
Шляхом до тебе.

Іштара

Я вкрав твоє обличчя
Я вклав твоє обличчя
Мов фото кольорове
У тісні межі сну
Готуючи завчасно
Завзято і незвично
Склавав наївні фрази
(імпрези новизну).

Адесь летіло сонце
Чи сонячне волосся
І сонячне волосся
Мов сонце від очей
Чекало на колосся
Спадало і лилося
Ховалося за обрій
(на лінію плечей).

То мій оптимізм і малесенька татця,
І руки стомила робота ся.
Коли мені буде двіста сімнадцять,
Я буду веселий здаватися.

Я там, де вже завтра засохне цей бітум,
Ходитиму нозями босими,
Коли я захочу все пояснити,
Я стану філософом.

Ганна Ососкова

Тернопіль,
4-ий курс філологічного
факультету ТДІУ

Тексти феноменальної
тернопільської поетки
намагаються означити
проникнення в феномен
стосунків між чолові-
ком та жінкою; чим не
напрям "поетичної
феноменології"?

Зим-зимовість. Слова минули.
Шарфосонність. Тепло руки.
Ангел з неба накрише булку,
Чорний ворон склює грихи.

Сніг-сніжинність. Дверей одвертість.
Кар – прокльонності віща мить...
На, налий оковиту з перцем,
Не мовчи лиц, бо це болить.

Із циклу "Адам і Єва"

1.

А у тому вікні позіхає ліниве алоє
І незвідано осінню пахне від теплих долонь...
Сірі тіні... Жіноча, чекайте – і їх стало двоє.
І печаль, і дощі, і в пустому камні вогонь.

А в поблеклих очах – ні, не бачу... Густі тумани,
Довга лінія долі – та жаль, що у інший бік,
Довга лінія серця – а значить, навіщо драми?
Ну не принц то й не принц, що до того? Зате чоловік.

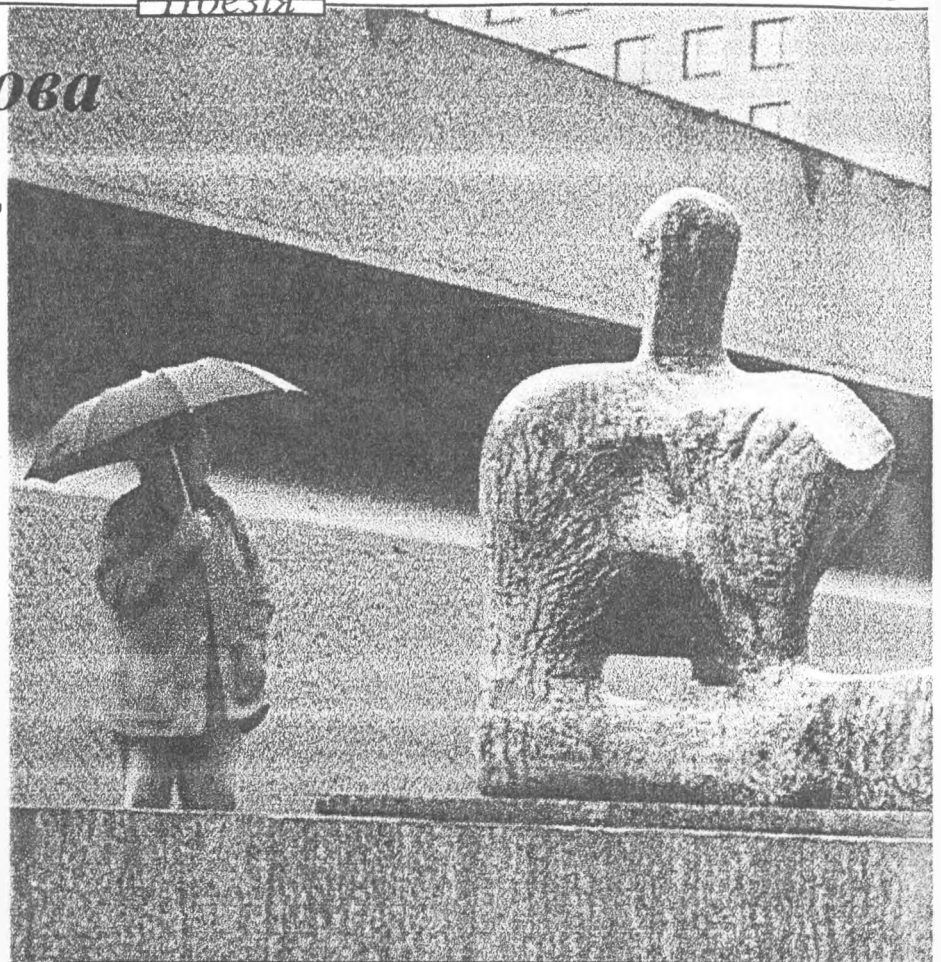
Теплий вечір. Дві подушки. Спокій. Це значить двоє,
Чорна кава парує, і крапає з серця лід.
Синій триптих вікна. Жовті штори. Ліниве алоє.
Мудра жінка готує на завтра смачний обід.

3.

І дзвінниця захрипла нарання від хриплих дощів.
Чорнобрива печаль пелюстки недопалені губить...
За один телефонний дзвінок білий день почорнів –
Він не любить тебе, мудра жінко, не любить, не любить...

Відійшли всі плачі, ти по нотах збираєш слова,
Осінь дихає в руки мішним перегаром готелів.
І слова, як по вервиці, лізуть у мозок "сама"...
Він не хоче твоєї холодної жінки, постелі.

Крила спини натерли. В кімнаті вовтузиться мати,
Чорні краплі, як груші схолили, прокрапали дзвінко.
Пів на другу пробіло, а ти все боїшся лягти...
Це ще одна осінь минула, маленька жінко...

Адам і Єва

Гості «Могили»

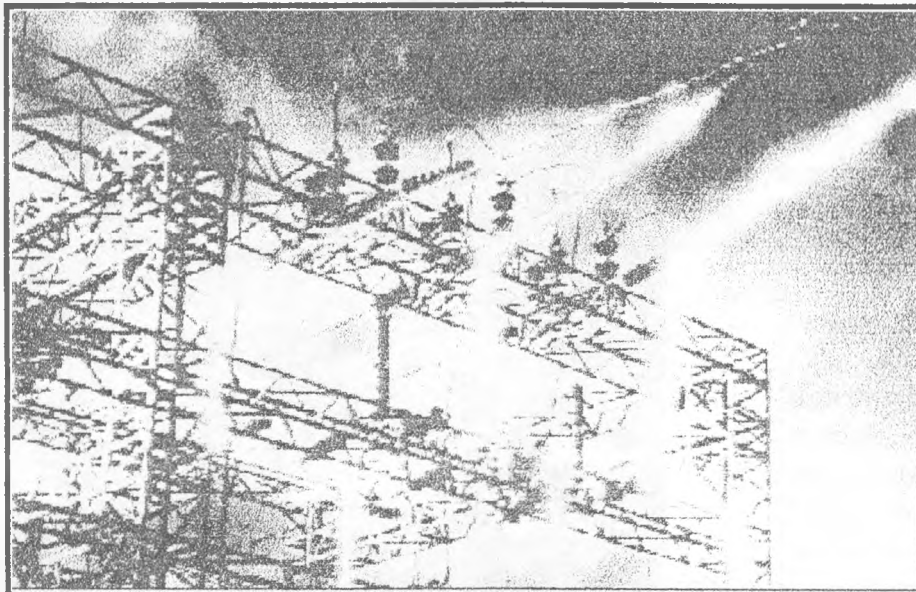
Розчавлене медуззя кленопаду,
в калюжах крові – скибочки відрад,
Вошане лоно з прожилками зради...
Чого ж ти хочеш, втомлений Пілат?
Осінні вина згіркли від розпуки...
Тваринна втома... Пий, мовчи і плач...
І хризантеми жалють голі руки
В оглухлих храмах мокро – сонних дач.
Зміїна мудрість, випещена в зраді,
Впозе пітоном в шкаралупку днів...
Блаженна тиша перших сльозопадів!
Не плач, Пілате... Він тебе простив.

Камбату калабань – на пательню пісної ночі,
Жменю тертого болю – на зідраний пластир снів...
Сніготиха печаль, ліхтареві нехтиві очі –
вище стріх

вище верб
вище рук
вище впертих брів

Мандаринність небес, як в Гогенових синіх кронах
де між тінями мрієм діткливо-прозорі ми
як Телесик колись? – на крейдяних сумних воронах
полетіти

за руки
в роззявлену пащу зими.

Валентина Колесник

Лови на метеликів у дірявий сачок (дещо про "Лоліту" В.Набокова)

Велика тегга В.Набокова, давно вже культивована й досліджувана, вперто охороняє свою незнаність для кожного нового читача. Це насправду – ціле "метафізичне поле", де він (майже професійний ентомолог) все життя "ловив метеликів". Серед інших видів, вперше ним відкритих, чи не найдорожчий – його "Лоліта".

Незвичайна історія пристрасної любові 40-річного рафінованого естета Гумберта Гумберта до звичайної 12-річної дівчинки.

Цей роман від часу появи (1955) і досьогодні існує у щільній сітці дискусій: унікальна модерна проза і змістово-стильовий сурогат По-Меріме-Достоевського; витончена еротика в тексті (і тексту) і неприпустиме смакування збоченств і т.д.

Ловець метеликів і гравець у шахи, Набоков свідомо містифікує свою "Лоліту". Він вигадав такого собі Джона Рея, д-ра філософії, що пише в передмові про моральну повчальність "Лоліти" для виховання "більш здорового покоління у більш надійному світі". Що ж, цілком справедливо з погляду мудрого дидакта.

Реальний світ "Лоліти" – зужите існування з "пліснявою вульгарності", "вбогий час" (М.Гайдеггер), де стерлися сутності болю, смерті і любові. Уявіть собі обурення американської публіки від такого блюзнірства над національною dream. Без сумніву, Набоков згустив фарби. Але так більш окреслилась в "Лоліті" "метатема" (за означенням багатьох дослідників) всієї творчості – туга за втраченим раєм, абсолютним виміром щастя в дитинстві.

Гумберт Гумберт у формулі дорослого світу ніби постійно винесений за дужки. По суті, вихідна для нього креативна енергія не може зреалізуватись. Недоліблена в юності любов (перше нещасливе кохання) трансформується у мистецьку жагу. Але Гумберт-поет губиться в умовностях форми, прагнучи смислової насолоди. Далі – сублімація "навіпаки": від нездійсненості в творчості до спроби екзистенційного "прориву" через пристрасть до німфетки. У цьому плані огида Гумберта до дорослих жінок корелює з презирством до банальностей і загальних місць у мистецтві, що затуляють саму сутність. Для Гумберта мистецтво та ерос – взаємозалежні і взаємозумовлені онтологічні сфери. Втім, до фрейдівської моделі (Набоков називав її неважливо "лібідо-беліберда") головний герой "Лоліти" "прикладається" досить умовно.

Читач фіксує особистість Гумберта в її художньому самотутті (оповідь-сповідь). Тут починаються суперечності. Гумберт говорить про себе як про мученика і як про "велику волохату мавпу". Він

насправду страждає і презирливо розкладає своє страждання, він його іронічно "проговорює". Для Гумберта це – артикуляція буття проти норми через гру з нею.

За Ю.Лотманом, "гра передбачає одночасно реалізацію (а не послідовну зміну в часі) практичної і умовної поведінки"¹. Межі цієї "поведінки" Гумберта постійно зміщуються, розпливаються. Хтивість сексуального збочення пиромовляється у найвитонченіших поетичних формах і тут же одним цинічним пасажом заперечується видима ширість одкровення. Еротика в тексті, власне, втрачає своє безпосереднє значення, а переходить в умовний ряд як метафора етичної й екзистенційної кризи.

На рівні мови як постійної проекції "ego" Гумберта він раз у раз викликає стихію гри (а потім вже й об'єктно втягнутий у неї). Пафос і його зниження, самоіронія, каламбури – це нанизування умовностей.

А на рівні тексту в цілому – розчинення центру і гра з сюжетом; пародіювання, приміром, фрейдистських побудов і теми "психологічного двійника" і водночас вміщення в них одного з домінуючих семантичних кодів.

Досить влучно Сартр висловився про текст Набокова: "власна отрута роз'їдає його". Що ж все-таки втримує його вкупі?

Як не парадоксально, – постійна метафізична присутність відчаю на стикові самозаперечень, що, в свою чергу, стає запереченням бунту – гри.

Гумберт, зрештою, відкриває без-умовність свого почуття до Лоліти – не уявно-демонічної німфетки, а дорослої, втомленої, не його жінки. Не випадково Гумберт дає читати свою іронічну поему про власний злочин і страждання двійникові-супернику Квітті, а потім – вбиває його. Це "ритуальне вбивство" умовності. І так, за висловом Н.Берберової, розірваному світові повертається катарсис². Втім, катарсис у "Лоліті" – не абсолютний початок, а вихід у небуття.

...Лови над прірвою у житті, лови на метеликів у дірявий сачок – заняття героїв літератури ХХ століття. Відкинути сачок геть а чи намертво залатати дірки – то вже, певно, справа літератури прийдешнього віку.

ЧУШБІ

¹ Лотман Ю. Структура художественного текста. – М., 1970. – С.82.

² Сартр Ж.-П. В Набоков. "Відчай"//В.В.Набоков. Pro et contra. – СПб, 1997. – С.271.

³ Берберова Н. Набоков и его "Лолита".// Там само. – С.298.